Vierde Jaer. Nr 21. Zaterdag, 23 Mei 1857.

DE POSTRYDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

De POSTRYDER verschynt eens per week, 's zaterdags.
Men schryft in te Tongeren by de We J.-P. COLLÉE, boekdrukker en uitgever van dit blad, groote markt, nr 20, en by alle postdirecteurs.
Alle toezending van brieven, annoncen, geld, enz, moet gefrankeerd zyn.

Het abonnement vooraf betaelbaer is bepaeld op 5 fr. per jaer.
» » » 3 fr. per half jaer.
Een blad afzonderlyk . . . . . 20 centimen.
De aenkondigingen, per drukregel. . . . 15 »
De reklamen » » . . . . 25 »

By het zenden van aenkondigingen is eenieder verzocht duidelyk uit te drukken of dezelve in den POSTRYDER alleen, ofwel ook in het fransch blad, le COURRIER DU LIMBOURG, moeten opgenomen worden. Deze laetste, voor verscheidene achtereenvolgende keeren gegeven, genieten voordeeliger conditiën.

TONGEREN, DEN 23 MEI.

Alwie de *Annales Parlementaires* leest, bekent dat de leden der regter zyde de principen en al de grondige schikkingen van het wetsontwerp op de liefdadigheid, met de grootste overtuiging en de schitterenste welsprekendheid, beredeneren, bewyzen en verdedigen, en dat, tot nu toe, geen enkel lid der linkere kant die principen en die grondige schikkingen *regtstreeks* heeft durven wederleggen. De linkere zyde der Kamer, sedert eene maend dat de diskussie over de liefdadigheid begonnen is, heeft, wel is waer, welsprekendheid aen de dag gelegd, maer toch in den grond niets anders gedaen als gescholden en bedreigd, en dat alles, wel verstaende, *à propos* van de vryheid welke het wetsontwerp aen de priesters en nonnen wil geven, om *ook onder het toezigt der publieke administratien* liefdadigheids-werken te doen, en zich tot troost en hulp der ongelukkigen gansch te slagtofferen. In de redevoeringen der heeren Verhaegen, Tesch en Frère vindt men byna niets anders dan lasteringen tegen de Pauzen, de bisschoppen, de priesters en de kloosterlingen; en M. Thiefry zegt letterlyk dat de nonnen *dieven* zyn. Gelyk die versletene lasteringen te tastelyk valsch zyn om nog indruk te doen op menschen, welke onzedige en ongodsdienstige passien niet gansch verblinden, de linkere zyde, ziende dat het volk op het aenhoren der lasteringen kloekmoedig bleef, heeft sedert tien dagen de flauwe gemoederen trachten te ontrusten, en bedreigt nu het land met revolutien, indien het wetsontwerp op de liefdadigheid zou aenveerd zyn. Hoe belachelyk en overdreven die bedreigingen zyn, behoeven wy hier niet aen te merken; onze lezers zelve zullen met verwondering vernemen, dat eenige leden zoo weinig het belgische volk kennen, om op eene revolutie te rekenen, en zy zullen grimlachende zeggen: eene revolutie maken ter eere van Frère en Verhaegen ware toch te dom! Wat stellen die advokaten van slechte zaken zich dan in het hoofd!

Maendag heeft de heer graef de Theux het woord gevoerd en zyn aengekondigd voorstel neêrgelegd, over welk er 's anderendaegs eene byzondere diskussie moest plaets hebben. Dit voorstel is van den volgenden inhoud:

« De Koning zal mogen liefdadige fondatiën toelaten, met afzonderlyke bestuerders, in den zin van het wetsontwerp. »

Tegen dit voorstel heeft de heer Frère een ander gedaen, by welk hy vraegt dat er een officieel onderzoek geschiede over de volgende punten:

1° Welk is de toestand der arme volksklassen in België;

2° Zyn de middelen, gebruikt om de armoede te voorkomen en te verligten, toereikend;

3° Welke verbeteringen zoude men kunnen invoeren in de inrigting en uitdeeling der almoezen.

Het voorstel van M. de Theux had voor doel de gansche wet in eens te doen stemmen.

M. Vandenpeereboom heeft dit voorstel bestreden als tegenstrydig aen het art. 41 der Constitutie hetwelk zegt dat geene wet kan aengenomen worden alvorens artikel par artikel gestemd te zyn geweest. MM. Lelièvre en Verhaegen hebben in denzelfden zin gesproken.

M. Deschamps heeft voorgesteld van de discussie te beginnen met de art. 71 en 78 die het grondstelsel der wet behelsen en van daerna de beraedslaging voort te zetten met het titel II aengaende de fondatiën. Dit voorstel is eenparig aengenomen. M. de Theux heeft het zyne terug getrokken.

Men heeft reeds zoo menigmael de noodzakelykheid doen blyken van de inrigting te Tongeren van middelen om de gevaren van brand af te weeren, dat het waerlyk onnoodig moet schynen hierop nog terug te komen. Doch er dient opgemerkt te worden, dat, ofschoon een ieder overtuigd zy van die dringende noodwendigheid, niemand ooit gepoogd heeft in onze stad in te rigten hetgeen in andere steden en zelfs in plaetsen van gering belang bestaet. Zoo haest er een brand uitberst, dan vinden wy wel is waer genoeg goeden wil by elken onzer inwooners; burgers en werklieden trotseeren wel is waer het gevaer met den loffelyksten moed, doch hunne poogingen zonder direktie, zonder eenheid, zonder toezigt, bekomen slechts onvolmaekte uitslagen. De ondervinding heeft de juistheid dezer opmerking en de noodzakelykheid van eenen zoo verderfelyken toestand te doen eindigen, bewezen. Om de instelling der pompiers behoorlyk te kunnen verwezentlyken betaemt het dat dezelve door de stads regering zelve ondernomen worde. Wy zullen aen onze stedelyke overheid het voorbeeld melden der kleine stad Maeseyck. Om het onze by te dragen in de toevallige inrigting, zullen wy hier eenige artikels aenhalen uit het reglement van Maeseyck.

Artikel 23.

Het plaetselyk bestuer benoemt met hunne toestemming eenen *brandmeester-generael, en voor iedere spuit eenen brandmeester en twee onder-brandmeesters.*

Artikel 25.

Het gemeente-bestuer is bevoegd om eene *Vrywillige Brand-Compagnie*, van voorname en goed gefaemde inwooners op te rigten; ten dien einde, zal eene inteekeningslyst op het stedelyk sekretariaet alhier geopend worden.

Deze Compagnie zal byzonderlyk dienen, om by ontstanen brand, de goede orde te handhaven, en om den dienst by het blusschen van den brand behoorlyk te doen voltrekken; ten dien einde, zal zy waken dat gedurende den brand, bekwame persoonen aen de pompen gesteld worden, en dat het noodige water ten spoedigste ten behoorlyke plaetze worde gebragt, en de ledige bakken en puttienen op nieuw met water worden gevuld; ook zal zy zorgen, dat de roerende goederen welke uit de huizen gedragen worden, op eene verzekerde plaets worden gebragt, en dezelve blyven bewaren tot dat een ieder na de blussching van den brand, de hem toebehoorende zaken zal hebben terug bekomen.

Artikel 26.

Ieder inteekenaer zal de fonctie of den graed moeten aennemen, waertoe hy benoemd is, op straffe van eene boete van tien franken, en niemand zal zich van den hem opgelegden dienst kunnen onttrekken, dan na voorafgaende kennis aen het kollegie van Burgemeester en Schepenen te hebben gegeven, van de aennemelyke beletselen die hen van denzelven kunnen verschoonen.

Artikel 27.

De brandmeesters en onder-brandmeesters, zullen genomen worden uit de bekwaemste en achtingswaerdigste inwooners; in de keus der brandspuit-meesters, zal byzonder acht worden genomen op de geaccrediteerdste loodgieters-bazen, timmerlieden en metselaers; de verdere geaffecteerde zullen genomen worden uit de ambachtslieden en inwooners.

Artikel 35.

Ter plaetse van den brand gekomen zynde, zullen de brandmeesters de spuiten in de beide exercitiën te onder-

---

HET EINDE DER WERELD,

VOLGENS HET PLAN VAN GOD,

door den abt GODIMUS, *onderwyzer.*

I.

DE AERD DER KOMETEN OF STAERTSTARREN.

De starren verkondigen onze pligten.

Het is byna zes duizend jaren dat God de wereld schiep, en van het eerste oogenblik harer schepping, bestudeert de mensch het ontzaggelyk werk, dat zich overal voor zyne oogen ontvouwt, en, ter vergelding, staet de Schepper op verschillige tydstippen toe, van wondervolle zaken te bespeuren: zoo zyn vele hedendaegsche ontdekkingen, die ons konden bezig houden, indien dit ons doelwit ware. Vergenoegen wy ons enkel van de oogen ten hemel te rigten; wat zien wy daer? Vooreerst verschynt ons de zon, des daegs, in geheel haren glans; de maen, die wonderbare fakkel des nachts, is daer om ons insgelyks eene tael toe te voeren, die veel van die des menschen verschilt; maer ons verstand verliest zich in de onmeetbaerheid, wanneer wy de duizende starren aenschouwen, die het onomvatbare gewelf des uitspansels versieren en, die misschien, het licht nog aen andere werelden, zoo onbegrypelyk als de onze, mededeelt; oh! ja, met groote reden riep de propheet-koning uit: « De hemelen verhalen de glorie Gods, en het uitspansel verkondigt de werken zyner handen (1) »: laten wy, gelyk hy, onze stem verheffen om te zeggen tot de natiën, tot het volk en tot de engelen zelve: « Looft, looft den Heer, » zeggen wy ook tot de zon, tot de maen en de starren die wy bewonderen: « Looft hem allen te gelyk. (2) »

De sterrekunde leert ons, dat boven die zon, boven die maen en die starren, zich soms andere hemellichten opdoen, of weleer, andere hemelsche ligchamen, altyd in oneindige ruimtens ronddwalen, en zich gedurig onttrekken aen de blikken en berekeningen des menschen; na lange omwegen, welke de kunst onbekwaem is om af te meten, verschynen die ligchamen eensklaps, en komen aenkondigen aen allen, en in 't byzonder aen de ongeloovige materialisten, dat de Opper-Meester van alles, gedurig daer is, en zyne wonderen vermenigvuldigt, om ons te doen gedenken, de hulde die wy Hem verschuldigd zyn.

WAT DE STAERTSTARREN ZYN.

Die dwalende en buitengewoone hemellichten hebben den naem van staertstarren ontvangen, naer een grieksch woord dat beteekent hair, omdat zy gewoonlyk vergezeld zyn van eenen overgrooten staert, welker lengte dikwerf van verscheidene duizende uren is; de komeet van 1680 had eenen staert van 41 millioenen uren, en dat is nog den langsten niet geweest: de beroemste starrekundigen beweren dat het dampen zyn door de nabyheid der zon gevormd. Wat den aerd der kometen aengaet, is het nu bestatigt dat er starren van tiende, elfde en zelfs van twaelfde grootte, gezien geweest zyn door het midden gedeelte, zonder gevoelig verlies aen haren glans, hetgeen ons zou doen gelooven dat de staertstarren zeer doorzigtige en sponsachtige ligchamen moeten zyn. De tegenwoordige opgaef der wetenschap leert ons dat de massa en de vastheid der kometen zeer klein zyn, en dat hare aentrekkingskracht geen het minste gevoelig uitwerksel kan te weeg brengen op de beweging der dwalende ligchamen. Uit opgemerkte en vereenigde feiten met de wetten der gezigtkunde, kan de kunst bewyzen dat de regtstreeksche schok van een dier ligchamen, niet zou kunnen doordringen, zelfs niet in de meest uitgerekte gedeelten van onzen dampkring, aengezien de weinig vaste stoffe waeruit zy bestaen. Men verbeelde zich: de disteldons, spinnen-webben, of zyde poppen, door den wind weggevoerd, en zwevende zonder er door te dringen op de oppervlakte eener diepe rivier die tot dampkring dient aen de bewooners der waters, dan zullen die ligchamen meer indruk op de visschen uitoefenen als de kometen, die op de hoogte van de lucht welke ons omringt zouden nedervallen. Onder het getal der waernemers, die de echtheid der kunst bestatigd hebben, welke wy hier neêrschryven, bevinden zich de namen van Herschel, Piazzi, Bessel, Strune. Latere berekeningen hebben toegelaten van juister te bepalen; men voegt er by dat om eene komeet de vastheid der lucht te geven die ons omsingelt, die komeet zou moeten vyf-en-veertig miljoenen milliards keeren meer digter ineengedrongen zyn dan zy is. Oordeelen wy nu over de doorzigtigheid van die star, en vragen wy eens en voor altyd, of het wel redelyk ware zulk een hemellicht te vreezen, dat op verscheidene duizende uren boven onze hoofden voorbytrekt.

II.

ALGEMEEN VOOROORDEEL TEN OPZIGTE DER KOMETEN.

Het is niet meer redelyk van de kometen te vreezen:

Wy zyn overtuigd dat, indien de oude starrekundigen de inlichtingen die wy komen te geven, over den aerd der kometen, hadden gekend, zy zich nooit zouden verschrikt hebben, by de verschyning dier hemelsche ligchamen: men ontstelt zich niet van dagelyks de zon aen den gezigteinder te zien opkomen; men herziet altoos de maen met eene nieuwe vreugde, omdat zy onze stappen regelt in de duisternissen, en dikwyls aenschouwen wy in de hoogten van het uitspansel, de ontelbare starren die er schitteren; waerom de bewegingen aenhooren van eene vreesachtige inbeelding? Heeft men wel ooit hooren zeggen, dat de komeet, de verschrikkelykste in verschyning, dat die komeet, de minste aenraking met de aerde heeft gehad? meer dan honderd vyftig kometen zyn in de nabyheid des aerdbols geweest, en wat is er uit gevolgd? De kometen van de Ve, Xe, XIIe, en XVe eeuw, hebben zy, door haer-zelven, ongelukken veroorzaekt? Lezen wy hierover de geschiedenis der starrekunde en wy zullen zien, dat dit geloof maer eene

(1) Ps. XVIII, v. I. (2) Ps. CXLIII, v. 3.